

Drd. Dumitru Bogdan
Universitatea din București
Facultatea de Teologie Romano-Catolică
Școala Doctorală de Teologie și Studii Religioase
bdumitru@secadventist.org.uk

CONCEPTELE FUNDAMENTALE ALE SOTERIOLOGIEI PREZENTATE DE CORAN

Keywords

*Islamic Studies; Soteriology in Coran; Islamic Salvation;
Martyrdom; Jannat; Jahannam*

Abstract

Through this paper we aim to study the soteriology in the Qur'an while referring to the Islamic concept of sin, forgiveness, judgement, and reward. Following this study, we will see that every Muslim believer seeks to balance the good deeds with those of evil in order to obtain the goodwill of Allah in judgement. At the same time, because Allah saves only whom He wills, martyrdom is seen as the only method that ensures the salvation of the believer without having to be judged. The present study is intended to be an introduction to Islamic soteriology as it appears in the Qur'an, which will help to better understand the world events of recent years that have brought the Muslim religion to the forefront of public attention.

INTRODUCERE

Încă din cele mai vechi timpuri doctrina salvării (soteriologia) reprezintă unul dintre cele mai importante subiecte, dacă nu cel mai important, pentru orice persoană religioasă. Atât în Iudaism, Creștinism sau Islam, fiecare credincios este cu precădere interesat de soarta lui veșnică, căutând să identifice și să împlinească acele precepte necesare pentru a beneficia de mântuire. Cunoscând concepția cu privire la păcat, mântuire și judecată a diferitelor religii vom putea înțelege mult mai bine comportamentul religios, social și felul de a gândi al credincioșilor respectivi.

Prin lucrarea de față ne propunem o cercetare a conceptului de mântuire așa cum este el prezentat de Coran. În realizarea acestui lucru, ne vom rezuma la un studiu introductiv al antropologiei Islamice și al conceptului de păcat, luând în calcul totodată rolul lui Allah în mântuirea individului și în final răsplătirea soteriologică.

Pe parcursul lucrării, toate citatele din Coran sunt extrase din ediția tradusă în Limba Română de Silvestru Octavian Isopescu și publicată la Editura Cartier. De asemenea, pentru a nu produce vreo confuzie în mintea cititorului, precizăm încă de la început că vom folosi termeni precum *salvare* sau *mântuire* pentru a ne referi la Conceptul de Soteriologie în Islam, *inocență* sau *inocență morală* cu referire la starea fără păcat a individului cât și termenul de *Dumnezeu* pentru identitatea lui Allah.

ANTROPOLOGIE ȘI PĂCAT

CREAREA OMULUI ȘI APARIȚIA PĂCATULUI

În Islam problema apariției păcatului pe Pământ este strâns legată de alegerea greșit exercitată de către Adam. Ca și în Iudaism și Creștinism,

Adam a fost primul om creat de Dumnezeu (15:26), fiind împreună cu soția sa¹ strămoșii tuturor oamenilor (4:1). Greșeala acestora este identic prezentată atât în Tora cât și în Coran. În ambele cazuri, Adam alege, fiind ispitit de Satan², să nesocotească porunca expresă a lui Dumnezeu de a nu mânca din fructul unui anumit pom (20:120). Ca urmare a greșelii lor, Dumnezeu/Allah îi alungă pe cei doi din Paradis, iertându-i totuși pentru greșeala lor (20:122).

Spre deosebire de concepția creștină cu privire antropologie și la păcat, doctrina Islamică prezintă unele deosebiri. În primul rând, referitor la păcat, Coranul face distincție între trei categorii de păcate: 1. Păcate de tip *Dhanb*. Conform Arabic - English Dictionary of Qur'anic Usage, acest cuvânt este folosit în Coran de 11 ori, având 3 înțelesuri: a) păcat (39:53), b) acuzație (26:14), c) delict/vină (81:9) (Badawi & Abdel Haleem, 2008: 334). În toate ocaziile în care apare, experții limbii arabe sunt de acord că de fiecare dată trebuie să fie înțeles ca reprezentând un păcat al ignoranței sau neatenției. Lingviștii precum Raghib sau Lane consideră traducerea sa cu substantivul „greșeală” ca fiind mai fidelă decât aceea de păcat (Ali, 2011b). *Dhanb* este săvârșit din ignoranță și nu este foarte grav, termenul putându-se referi și la defectele sau imperfecțiunile pe care chiar și cei inocenți le au (Ali, 2011a: 2:11). El nu necesită o pedeapsă ci mai degrabă o sancțiune. Remediul pentru acest tip de păcat este eliminarea lui.

¹ În Coran nu se oferă numele soției lui Adam. Unii comentatori consideră că numele ei a fost Hawa, fiind creată din coasta lui Adam în timp ce acesta dormea, dar acest lucru a fost contrazis de alți apologeți musulmani. Pentru mai multe detalii vezi: Christine Schirrmacher, *The Islamic View of Major Christian Teachings* (Bonn: Culture and Science, 2008), 37.

² Numele său așa cum apare în Coran este Iblis. El își face pentru prima dată apariția atunci când Allah le-a cerut îngerilor să se plece în fața lui Adam. Numai Iblis a refuzat datorită mândriei sale (2:34).

O altă categorie este 2. *Ithm*. Termenul apare de 24 de ori în Coran și este tradus cu păcat sau neascultare (3:172) (Leaman, 2006:255). Substantivul acțiunile rele săvârșite intenționat și cu bună știință. Această categorie de păcate implică premeditare din partea individului. Păcatul de tip *Ithm* poate fi iertat prin pocăință și diferite ritualuri (post, rugăciuni suplimentare sau donații caritabile), însă nu poate fi iertat fără o pedeapsă³.

Ultima categorie de păcate este cea mai gravă. 3. Această categorie se numește *Shirk*. Păcatele de tip *Shirk* implică asocierea și acceptarea existenței unui alt zeu alături de Allah. Pentru astfel de păcate nu există iertare.

Din cele trei categorii, cel săvârșit de Adam este cel de tip *Dhanb*, iar vinovăția nu aparține atât de mult lui Adam ci lui *Iblis*. Atunci când au fost creați, Adam și soția sa au fost făcuți desăvârșiți, primind din partea lui Allah libertatea de alegere. În consecință greșeala primilor oameni a constat în exercitarea greșită a liberului arbitru, capacitatea de alegere nefiind afectată după păcătuire. Fiecare om este la fel de puternic moral și astăzi în a distinge răul de bine cum a fost Adam⁴. În același timp, greșeala lui Adam nu a afectat relația sa cu Allah. Datorită pocăinței acestuia, Dumnezeu l-a iertat pe Adam.

În al doilea rând, prin păcătuire Adam nu a devenit rob al păcatului ci acesta este privit mai degrabă ca o greșală. Încalcând porunca lui Dumnezeu prin păcat, primii oameni nu au cauzat o problemă care să nu mai poată fi rezolvată de ei înșiși și nici nu au transmis în vreun fel păcatul sau vinovăția faptei lor asupra urmașilor. Allah „a considerat păcatul lor un simplu act de neascultare” (Kheirabadi, 2004: 49). În Islam, păcatul lui

³Pentru mai multe detalii vezi: Cyril Glassé, *The New Encyclopedia of Islam* (Londra: AltaMira Press, 2002), 431.

⁴ Pentru mai multe detalii vezi: James F. Gauss, *Islam & Christianity: A Revealing Contrast* (Alachua: Bridge Logos, 2009), 203-245.

Adam a fost o simplă greșeală ce a fost urmată de unele consecințe dar care a putut fi reparată de oameni, nefiind nevoie de vreo intervenție viitoare a lui Dumnezeu pentru reabilitarea lor.

În al treilea rând, chiar și după greșeala comisă în Paradis, la fel ca părinții noștri, orice nou născut se naște „inocent și fără păcat, cu posibilitatea atât de a face răul cât și de a lupta împotriva lui” (Aziz-uz-Samad, 2003: 48). Întrucât nu există concepția de păcat original, păcatul fiecărei persoane nu provine din interiorul ființei ci este produsul influențelor exterioare. Satan este cel care ispitește pe om dar fiecare individ poate alege să nu păcătuiască. Datorită faptului că păcatul nu afectează foarte grav condiția umană, iar omul se poate redresa singur, în Islam nu este nevoie de un Răscumpărător sau de o jertfă înlocuitoare (*nici un om nu poate purta păcatul altcuiva 6:164*) deoarece orice om este fără păcat și se poate păstra astfel prin alegeri corecte.

În consecință, „omul este capabil să trăiască o viață curată dacă rezistă atacurilor lui Satan” (Schirmacher, 2008: 39). Starea de curăție poate fi păstrată prin alegeri bune. Alegerile corecte sau greșite sunt influențate de abilitățile intelectuale și spirituale ale fiecărei persoane. Dumnezeu contribuie în al ajută pe om prin oferirea acestor abilități (23:62) (Harcet, 2014: 45). Prin urmare, „singurele lucruri care îi țin pe oameni curați sunt doar convingerile lor bune” (Ahmad, 1990: 24). Odată ce un individ păcătuiește, capacitatea de a rămâne curat se slăbește tot mai mult dar niciodată atât de mult încât persoana în cauză să nu poată să se autorecoreze. În Islam practicile prin care sunt generate, păstrate și revigorate aceste convingeri corecte ce îl ajută pe închinător să se păstreze curat sunt foarte importante.

După cum am observat până aici, omul are capacitatea de a-și păstra inocența morală pe care a deținut-o la naștere. În continuare este important să cunoaștem dacă este posibil în mod practic ca omul să se păstreze curat, ce implică eliberarea de păcat în cazul în care un credincios a păcătuit și

dacă atunci când se află în această stare curăție, credinciosul este considerat salvat/mântuit.

PĂSTRAREA INOCENȚEI

Așa cum am observat în prima parte a lucrării, păcatul lui Adam nu a produs o ruptură între Allah și om și nici nu a afectat inocența umană a urmașilor săi. Prin urmare, întrebările la care dorim să răspundem în acest subcapitol sunt: 1. Este posibil ca un credincios să își exercite corect capacitatea de alegere pentru a nu păcătui niciodată? 2. În momentul în care nu păcătuiește, credinciosul este considerat mântuit? Prin întrebările de mai sus intenționăm să aflăm dacă salvarea este de fapt această stare în care închinătorul nu mai păcătuiește.

După câte am observat, este posibil ca prin alegeri bune și prin ferirea de ispitele lui Satan, credinciosul să se păstreze fără păcat. Câteva dintre practicile ce îl păstrează în această stare pe închinător sunt Cei Cinci Stâlpi ai Islamului. Primul dintre aceștia este *Shahadah* și implică mărturisirea de credință: „*Nu este alt Dumnezeu decât Allah și Mohamed este profetul Său*”. *Shahadah* semnifică credința într-un Dumnezeu unic, care nu are niciun egal și niciun adversar, care este atotputernic, stăpân și creator a tot ceea ce există. În același timp include și recunoașterea lui Mahomed ca fiind ultimul profet⁵ și acceptarea învățăturilor Coranului ca normă de conduită⁶. În același timp, prin citirea Coranului și imitarea vieții lui

⁵ Coranul recunoaște autoritatea tuturor profeților biblici însă consideră că ultimul profet, și cel mai mare, este Mahomed. Spre deosebire de predecesorii săi, el este singurul care a transmis revelația completă a lui Allah și totodată se deosebește de ceilalți prin calitatea mesajului său care este universal și nealterat.

⁶ Pentru mai multe detalii vezi: Musharraf Hussain, *The Five Pillars of Islam* (Leicestershire: Kube Publishing LTD, 2012), 3-8.

Mahomed, credinciosul va beneficia de toate învățăturile necesare pentru a putea distinge corect binele de rău și pentru a se păstra curat.

Cel de-al doilea stâlp este *Salat*. El reprezintă rugăciunea care trebuie făcută de 5 ori pe zi cu fața spre Mecca. Prima dintre acestea este făcută la răsăritul soarelui, a doua la amiază, a treia după-amiază, a patra la apus și ultima înainte de culcare (DeLong-Bas, 2009: 10). Rugăciunile sunt făcute ca simple ritualuri și conțin diferite citate din Coran însoțite de diferite plecăciuni. Importanța lor este doar ca ritual și nu ca interacțiune cu divinul. Prin practicarea celor cinci rugăciuni credinciosul este ferit de greșeli și în același timp poate dobândi iertare pentru păcate.

Cel de-al treilea stâlp este *Zakah*. Acesta implică faptul că orice musulman trebuie să ofere ca binefacere 2,5 % din ceea ce îi rămâne după ce și-a asigurat lucrurile esențiale vieții. Și aceeașă metodă este un mijloc de a face fapte bune pentru a fi iertat. Al patrulea stâlp este *Sawm*, postul (interdicția de a mânca sau a bea) de Ramadan care durează o luna întreagă. Perioada din zi destinată postului este folosită cu precădere pentru rugăciune și citire a Coranului⁷. Ultimul stâlp este *Hajj*, iar acesta implică cel puțin o călătorie în timpul vieții la Mecca⁸. Practicând cei cinci stâlpi ai credinței, făcând fapte bune și oprindu-se de la a face rău, orice musulman își păstrează starea de inocență.

Practicând toate aceste doctrine principale ale Islamului orice credincios își întărește capacitatea de a distinge binele de rău. Închinătorul lui Allah poate fi în mod practic fără păcat dacă își exercită corect liberul arbitru. Însă, teologii musulmani subliniază faptul că datorită tentațiilor exterioare este aproape imposibil pentru un om de rând să fie fără păcat. Această capacitate de distincție a binelui de rău nu este în egală măsură

⁷ Pentru detalii vezi: Julie Murray, *Ramadan* (Minesota: ABDO Publishing Company, 2012).

⁸ Pentru mai multe detalii vezi: Sue Penney, *Islam* (Londra: Heinemann, 1999), 14-15.

prezentă în toți oamenii. Ea se manifestă ca o lumină lăsată de Dumnezeu în sufletul fiecăruia și poate fi redusă aproape total de pasiunile umane, dar niciodată stinsă pe deplin. Aceasta este numită „*lumina inimii*” (Ahmad of Qadian, 2004: 237) și este o formă de revelație specială pe care Dumnezeu a pus-o în om pentru a distinge principiile corecte.

O categorie specială de credincioși este reprezentată în cadrul Islamului de către imami. În cazul Șiiților, sunt singurii care au autoritatea de a interpreta Coranul⁹. Imamii sunt considerați a nu avea păcat fiind „protejați de Allah pentru a nu păcătui” (Waines, 2003: 166-167), toți ceilalți oameni având nevoie de iertare pentru păcatele lor. „Ei sunt considerați a fi creați din lumină, spre deosebire de ceilalți oameni care au fost făcuți din lut”.

Totuși, în ambele cazuri, Coranul lasă să se înțeleagă că, indiferent de calitatea morală fără pată a vreunui credincios, salvarea finală depinde de decizia lui Allah. Prin a se păstra curați de păcat, prin fapte bune și prin practicarea celor cinci stâlpi ai Islamului, orice credincios poate spera că va fi mântuit. Însă, în ultimă instanță, alegerea de a mântui pe un credincios îi aparține în totalitate numai lui Allah. „Nici chiar musulmanii credincioși nu pot fi siguri de salvare la Judecată” (Schirmacher, 2008: 50). Allah este atotputernic și el poate alege să salveze pe cine vrea.

⁹ În cazul Suniților imamul nu joacă un rol atât de important. Cu toate că și în acest caz el reprezintă autoritatea religioasă cea mai înaltă el nu trebuie să fie din linia genealogică a profetului Mohamed. Pentru Suniți imamul nu este considerat a nu avea păcat. În cazul Șiiților un rol important în rândul imamilor îl are al doisprezecelea Imam care este a dispărut de pe pământ și care este așteptat să revină. El se presupune că va avea cunoștința completă asupra Coranului și îi va călăuzi pe credincioși. Pentru mai multe detalii vezi: Tahir-Ul-qadri, *The Awayted Imam* (Lahore: Minhaj-ul-Quran Publication, 2003).

RECĂPĂTAREA INOCENȚEI

POCĂINȚA

Cuvântul arab folosit pentru pocăință este *Taubah* și înseamnă „a întoarce față”. Pocăința constă în principal în părăsirea păcatului de care credinciosul se face vinovat. Conceptul de pocăință în Islam conține cel puțin trei aspecte:

„Este necesar ca omul care a greșit să se pocăiască de păcatul său nu datorită temerii de pedeapsa divină sau de Ziua Judecății, ci datorită faptului că regretă cu adevărat ceea ce a făcut.

Păcătosul trebuie să adopte o atitudine prin care se angajează să nu mai comită acel păcat niciodată. O recunoaștere a păcatului doar de formă, nu poate fi acceptată.

Cel vinovat trebuie să adopte o atitudine prin care se angajează să nu mai comită acel păcat niciodată. O recunoaștere a păcatului doar de formă, nu poate fi acceptată. Păcătosul iertat trebuie să evite orice circumstanță prin care păcatul poate fi provocat iarăși” (Harcet, 2014: 47).

Credinciosul este dator să respecte principiile enunțate de Allah în Coran, acestea fiind lăsate ca normă de conduită pentru toți oamenii. Orice individ are posibilitatea să se pocăiască până în ziua morții. În mod general, orice persoană care face fapte bune și care se ferește de păcat este considerată a fi credincioasă. În acest sens, Coranul declară că pocăința constă în „*a da din averea sa din dragoste rudelor, orfanilor, sărmanilor, călătorilor, cerșetorilor și celor din robie*”. Cel credincios „*își împlinește rugăciunile și dă milostenii, își ține făgăduințele pe care le-au făcut*” și este „*statornic în nenorociri și în timpul vitejiei*” (2:172 u.p.). Însă, nu toate persoanele care fac fapte bune vor fi mântuite. O caracteristică foarte importantă în Islam este credința în Allah și în profetul Său, Mahomed. Orice persoană care are un comportament moral dar care nu Îl acceptă pe Allah și pe profetul Său nu va putea fi salvată.

Cel pocăit cu adevărat este: „*cel care crede în Allah, în ziua de apoi, în îngeri, în Coran și în profeți*” (2:172 pp).

Un caz special este al celor care au fost credincioși dar care au comis unele păcate la sfârșitul vieții și au murit fără a se pocăi. Locul în care ei vor merge imediat după ce vor muri (*Barzakh*) va fi locul unde viețile lor se vor purifica¹⁰. Ei vor fi chinuiți în acest loc, dar chinurile lor vor avea un rol de curățire. La Judecată ei vor fi mântuiți pe baza mijlocirii Profetului Mahomed (Amini, 2000: 47).

Prin urmare, pe lângă faptele bune care trebuie să le depășească pe cele rele, credinciosul pocăit trebuie să creadă cu adevărat în învățăturile lui Allah sau să fi trăit ca un bun credincios întreaga viață cu excepția momentelor ce precedă moartea.

IERTAREA

Atunci când vorbim despre iertare în Islam trebuie să ținem cont de un concept esențial al acestei religii: acela al bunătății lui Allah. Conform Coranului, una dintre principalele caracteristicile lui Allah este aceea de a fi *iertător și bun* (4:16). Bunătatea Sa stă la baza iertării, însă Allah, fiind atotputernic, poate ierta pe cine vrea.

În același timp, iertarea, care se datorează tot bunătății și atotputerniciei lui Allah, poate fi căpătata și prin ”fapte bune cum ar fi posturi și acte de caritate suplimentare, folosite ca penitență”

¹⁰ *Barzakh* reprezintă locul în care se află orice om în perioada imediat următoare morții în care își așteaptă judecata (23:99-100). În acest loc, oamenii posedă un corp diferit de cel pe care îl aveau înainte de a muri. Noul corp depinde în mare măsură de faptele săvârșite înainte de moarte. În același timp, existența sufletului în *Barzakh* depinde de faptele din timpul vieții pământești. Dacă au făcut fapte bune sufletele credincioșilor vor avea parte de plăceri (pregustare a Paradisului care îi așteaptă), iar dacă au săvârșit rele sufletele necredincioșilor vor suporta tot felul de torturi. Pentru mai multe detalii vezi: Farnaz Ma'sumian, *Life after Death; a Study of the Afterlife in the World Religions* (Rockport: Oneword, 1995), 74-77.

(Schirrmacher, 2008: 49-50) sau prin rugăciune. O altă metodă de a fi iertat pentru orice categorie de păcat este aceea de a muri în luptă ca martir. Martirii, pe lângă faptul că vor fi iertați de orice păcat, vor putea să intervină înaintea lui Allah pentru alte 70 de rude din familia lor (Harcet, 2014: 47). Opinia cu privire la musulmanii care nu și-au mărturisit greșelile sau care au comis păcate grave este împărțită. Însă în mod general se crede că ei vor fi iertați într-un final de Allah chiar dacă vor petrece un anumit timp în Iad, după care vor fi mutați în Paradis, datorită mijlocirii lui Mahomed. O altă metodă de a fi iertat este pelerinajul la Mecca. În același timp, pot fi iertați și mântuiți chiar și cei care nu sunt musulmani, însă doar în circumstanțe speciale¹¹. În contrast cu această, toți cei care L-au respins pe Allah, sau cei care au comis crime sau adulter nu vor putea fi iertați.

În concluzie, salvarea poate fi căpătată fie în urma unei stări de curăție totală în care individul nu păcătuiește (această stare fiind aproape imposibilă pentru credinciosul obișnuit), fie în urma iertării ce trebuie compensată prin fapte și practici bune. Chiar dacă credinciosul îndeplinește una dintre condițiile amintite, el nu poate fi cu adevărat sigur de mântuire. Cu toate că mântuirea depinde în foarte mare măsură de credință și de iertare, aceasta fiind căpătată prin pocăință sinceră, prin diferite acțiuni bune și activități religioase (post, rugăciune, binefacere) sau, chiar fără pocăință, prin mijlocirea lui Mahomed sau prin martiraj, în final, salvarea depinde de alegerea lui Allah, pentru că El iartă și mântuiește pe cine vrea.

¹¹ Prima categorie a celor care nu au fost musulmani dar care vor fi iertați și mântuiți este a 1. acelor care nu au fost expuși la Islam și au adoptat monoteismul prin propriul raționament. 2. Categoria celor care au trăit toată viața ca nereligioși datorită faptului că nu au fost atinși de misiunea Islamului. 3. Categoria celor care au trăit ca atei, respingându-L pe Dumnezeu, în contextul în care nu au luat cunoștință de Islam. Pentru mai multe detalii vezi: Hassan Ko Nakata, "The Border of Salvation. The Salvation of Non-Muslims in Islam," *Journal of the Interdisciplinary Study of Monotheistic Religions* 2, no. (2006): 58-73.

Islamul este cu precădere o religie în care prin orice mijloc credinciosul se luptă pentru ca faptele sale bune să le depășească pe cele rele. Niciodată nu este sigur pe deplin că faptele bune sunt mai multe decât cele rele și prin eforturi repetate caută să adune cât mai multe astfel de merite. Această atitudine poate fi înțeleasă ca o încercare a credinciosului de a-L convinge pe Allah că este vrednic de salvare, fiind nesigur până în ziua judecării de hotărârea care va fi luată în dreptul său.

După cum am putut observa până acum pe lângă necesitatea credinței, a faptelor bune și a exercitării corecte a liberului arbitru, cel mai important rol în obținerea mântuirii îl are Allah. Este important de analizat rolul pe care Îl are Dumnezeu în procesul de obținere a mântuirii de către om. În continuare ne propunem să analizăm dacă rolul lui Allah este doar acela de a evalua viața oamenilor și de a constata dacă faptele bune le depășesc pe cele rele sau dacă are și un alt rol.

ROLUL LUI ALLAH ÎN SOTERIOLOGIE

Datorită inocenței morale moștenite de fiecare individ prin naștere, Allah nu are un rol răscumpărător pentru credincioși. În procesul soteriologic Dumnezeu Coranului este cu precădere Cel care iartă pentru că este bun: „*laudă lui Allah, Domnul veacurilor celui milostiv și îndurător*” (1:1-2). Însă, așa cum John Ankerber observă, Allah iartă „doar pe cei care au făcut suficiente fapte bune care le depășesc pe cele rele” (Ankerber, Weldon & Burroughs, 2008: 39). Prin urmare alegerea sa de a ierta este condiționată de faptele credinciosului. În același timp, Coranul îl descrie pe Allah ca fiind un dumnezeu care „își face milă de cine dorește și condamnă pe cine vrea” (Rhodes, 2007: 75), indiferent de faptele sale. În acest context faptele bune săvârșite de către credincios reprezintă încercarea sa disperată

de a-L convinge pe Dumnezeu să îl salveze¹². Pentru a-L convinge pe Dumnezeu, adesea credincioșii săvârșesc fapte rituale în avans (rugăciuni mai multe decât numărul cerut, mai multe fapte de binefacere și chiar mai multe pelerinaje) sperând ca astfel să capete bunăvoința Sa. Chiar dacă Allah este prezentat uneori a fi iertător, faptul că El iartă doar pe cine dorește creează incertitudine și teamă pentru credincioși conducându-i la a împlini învățăturile din Coran cât mai fidel, uneori conducându-i la extreme.

Un exemplu în acest sens este înțelegerea greșită a martirajul în urma căruia cel care își sacrifică viața pentru Allah va avea privilegiul de a fi direct mântuit de Allah. Coranul vorbește despre posibilitatea mântuirii martirilor doar în cazul în care își dau viața atunci când sunt atacați sau își apără credința (*luptați cu ei până ce nu vă mai persecută* 2:190-191), însă renunțarea la viață a fost privită în mod eronat ca o metodă de a-L forța pe Allah să mântuiască pe credincios. Acest exces a survenit din teama de a nu fi respins de la mântuire de Dumnezeu deoarece, după cum este prezentat de Coran martirajul este dovada maximă de loialitate față de Allah însă doar în condiții în care credinciosul își apără credința¹³. Din dorința de a fi sigur de mântuire, deoarece martirajul îi conferă credinciosului avantajul de a nu mai fi judecat de Allah (sacrificiul vieții sale fiind dovada incontestabilă de credincioșie, în acest caz judecata fiind nenecesară), credinciosul își oferă viața ca jertfă condus de dorința de a beneficia de aprobarea mântuitoare a lui Dumnezeu.

¹² Deoarece viața profetului Mohamed a fost plăcută lui Allah, adepții Islamului pun mare accent pe imitarea comportamentului și vorbelor profetului. De aceea în Islam se pune un foarte mare accent pe tradiția care descrie viața lui Mohamed.

¹³ Pentru mai multe detalii vezi: David Cook, *Understanding Jihad* (Londra: University of California Press, 2005).

Allah are un loc important și în realizarea judecății¹⁴. În ziua judecății, viața fiecărei persoane va fi evaluată de Dumnezeu după etalonul *Mizan*. Această scală de măsură va fi așezată în fața tronului lui Allah și faptele fiecărei persoane vor fi judecate pe baza sa. Exactitatea ei de a măsura este perfectă, neputând să greșească (21:47) (Chittck, 1989: 381).

La dreapta acestei scale de măsurat va fi *Jannat* (Paradisul) iar la stânga va fi *Jahannam* (Iadul). De asemenea, faptele bune vor fi puse la dreapta iar cele rele la stânga (7:8-9). În mod normal faptele vor fi cântărite și numai atunci când faptele bune vor depăși pe cele rele credinciosul va avea parte de Paradis. Cel care are puține fapte bune nu are șanse reale să beneficieze de mântuire.¹⁵ Singurele persoane care așa cum am amintit nu vor fi judecate sunt cei care au murit ca martiri.

În final, se pare că nimeni nu poate fi sigur că are suficiente fapte bune pentru a avea parte de *Jannat*. Numai omnipotența lui Allah este cea care va decide cine va fi salvat.

După câte am putut observa teama credinciosului nu este generată atât de mult de păcat ci de judecata lui Allah prin care faptele fiecărui individ sunt cântărite. Faptele bune sunt privite ca un mijloc de convingere a lui Dumnezeu de a mântui persoana în cauză. Pentru a realiza aceasta ele trebuie să cântărească cât mai mult în comparație cu cele rele. Însă nici

¹⁴ Ziua Judecății, așa cum este ea prezentată în Coran, va avea loc la sfârșitul Istoriei când toți morții vor învia. Ei vor învia în același trup în care au trăit pe pământ, având aceeași personalitate. Această zi este prezentată a fi iminentă. Ea va fi anunțată cu sunet de trâmbițe (27:87). Judecata va fi inaugurată de mai multe fenomene naturale (soarele și stelele vor dispărea, cutremure etc.). Fiecare faptă săvârșită a fost scrisă într-o carte iar la judecată cartea fiecăruia va fi deschisă (82:10-12).

¹⁵ În aceeași categorie se numără și „cei care nu au păstrat Cei Cinci Stâlpi ai Islamului. Cei săraci care nu își pot permite pelerinajul la Mecca, femeile, care nu au proprii bani pe care să îi ofere sau cei needucați care nu învață limba arabă, au puține șanse să fie salvați”. (Schirrmacher, 2008: 102)

atunci credinciosul nu poate fi sigur că proporția faptelor bune va fi suficientă pentru a satisface exigenta lui Allah.

Pentru a înțelege de ce credinciosul încearcă atât de mult să Îl convingă pe Allah prin credința și prin faptele sale bune pentru a fi mântuit, vom căuta să studiem în continuare care este răsplata divină în cazul acceptării sau respingerii.

RĂSPLĂTIREA SOTERIOLOGICĂ

Pentru că în Islam soteriologia se realizează cu precădere prin forțele proprii, nu este nevoie de un ajutor sau o răscumpărare exterioară. Lupta fiecărui credincios este aceea de a săvârși cât mai multe fapte bune pentru ca în urma Judecării să evite condamnarea din *Jahannam* și să beneficieze de binecuvântările din *Jannat*. Cele două concepte sunt pilonii de bază ai Soteriologiei Islamice. Motivele pentru care orice credincios se străduiește pentru a beneficia de Jannat și pentru a evita condamnarea din Jahannam vor fi prezentate mai jos.

JANNAT SAU RĂSPLATA CELOR MÂNTUIȚI

Locul de care vor beneficia cei mântuiți se numește în concepția Islamică, *Jannat* sau *Grădina Eden*. Acest Paradis este locul tuturor plăcerilor trupesti. În primul rând vor fi râuri cu apă, lapte, vin și miere (47:15). Odată cu noua creație femeile vor deveni iarăși virgine (2:25) și vor fi oferite soților lor având aceeași vârstă cu ei (56:35-36). Bărbații vor avea parte de un număr considerabil de femei numite Huri, care sunt foarte frumoase și care nu au fost atinse de niciun bărbat până atunci și ele nu s-au uitat la niciun bărbat.

În același timp vor primi tot felul de nestemate, haine scumpe și aur (44:54, 56:22). Mai mult decât atât, Paradisul va fi un loc în care nu va mai fi durere (35:35), va fi un loc al păcii (6:127), un loc fără păcat unde Îl vor slăvi pe Allah (10:10) și în același timp un loc de unde îi vor putea vedea pe

cei păcătoși în Iad pe care îi vor ridiculiza pentru că îi disprețuiau pe cei credincioși atunci când au fost pe pământ (83:29-35, 37:50-61). Paradisul va fi cu precădere locul unde orice dorință li se va îndeplini (43:71).

JAHANNAM SAU RĂSPLATA CELOR NEMÂNTUIȚI

Jahannam este locul pe care Coranul îl prezintă ca fiind Iadul. În acest loc, cei necredincioși vor fi torturați pentru eternitate. Toți aceștia vor fi chinuiți în flăcări și în apă fierbinte (56:42-44). Locuitorii Iadului vor fi cei care nu au crezut suficient, cei care nu s-au rugat, care nu au făcut milostenii sau care nu au crezut în Ziua Judecării (74:40-46). Vor mai fi cei care s-au împotrivit învățăturilor din Coran (64:10). Tot aici vor ajunge ipocriții (9:68), opresorii (10:52), politeiștii (98:6) și criminalii.

Cei păcătoși vor bea apă clocotindă ce le va arde intestinele (47:15) iar capul lor va arde în flăcări (33:66). Iadul este expresia tuturor chinurilor de care vor avea parte cei nemântuiți pentru eternitate. Este un loc înspăimântător ce trebuie cu orice preț evitat.

În consecință, „în Islam accentul se pune pe recompensă și nu pe salvare” (Gulley, 2003: 153). Mântuirea este văzută nu ca o salvare din/de păcat ci ca o evitare a Iadului. Astfel, faptele bune și credința în Allah nu sunt altceva decât refugii pentru a scăpa de chinurile din *Jahannam*. Credinciosul este într-o continuă încercare de a săvârși fapte bune pentru a le depăși pe cele rele pentru a-L convinge prin ele pe Allah la judecată că merită răsplata Paradisului.

CONCLUZIE

În concluzie, soteriologia în Islam nu înseamnă eliberare de păcat deoarece omul moștenește o inocență morală intrinsecă. Nu reprezintă nici eliberare de sub efectele păcatului deoarece omul este capabil să se păstreze curat. În Islam salvarea este privită mai degrabă ca evitarea cu orice preț a Iadului și obținerea Paradisului. Această salvare depinde în totalitate de

decizia capricioasă a lui Allah care mântuiește pe cine vrea. Prin faptele bune pe care le înfăptuiește, prin credința în Dumnezeu, prin ritualuri sau prin martiraj, credinciosul încearcă să câștige favoarea lui Allah la judecată pentru a evita chinurile veșnice ale Iadului. Omul poate să se păstreze fără păcat prin propriile alegeri, făcând fapte bune și păstrând Cei Cinci Stâlpi ai Islamului. Cei care nu păstrează aceste principii au foarte puține șanse să fie salvați, singura speranță fiind mila lui Allah.

Pentru cei credincioși dar care au săvârșit diferite nelegiuiri, pe care moartea i-a găsit nepregătiți, există șansa purificări în *Barzakh*, fiind acceptați în Paradis prin mijlocirea Profetului Mohamed. Cei păcătoși vor fi pedepsiți pentru eternitate în iad iar cei care vor fi salvați, vor beneficia în Paradis de împlinirea tuturor dorințelor.

În mare măsură mântuirea în Islam este înțeleasă ca însemnând evitarea Iadului și a consecințelor rele ale păcatului. Această salvare este rodul propriilor eforturi prin care se încearcă câștigarea bunăvoinței mântuitoare a lui Allah la judecata finală.

BIBLIOGRAFIE

- Ahmad, Hazrat Mizra Ghulam. (1990). *Our Teaching*. Tilford: Islam International Publication LTD.
- Ahmad of Qadian, Hazrat Mirza Ghulam. (2004). *The Essence of Islam*. Tilford: Raqeeq Press.
- Ali, Maulana Muhammad. (2011a). *Holy Quran – English Translation and Commentary*. Dublin, Ohio: Ahmadiyya Anjuman Ishaat Islam Lahore.
- Ali, Maulana Muhammad. (2011b). *Muhammad and Christ*. Dublin, Ohio: Ahmadiyya Anjuman Ishaat Islam Lahore.
- Amini, Ibrahim. (2000). *Resurrection (Ma'ad) in the Quran*. Qom: Ansariyan Publications.

- Ankerber, John, Weldon, John & Burroughs, Dillon (2008). *The Facts on Islam*. Oregon: Harvest House Publisher.
- Aziz-uz-Samad, Ulfat (2003). *Islam & Christianity*. Nasr City: Al-Falah Foundation for Translation, Publication & Distribution.
- Badawi, Al-Saïd M. & Abdel Haleem, Muhammad. (2008). *Arabic - English Dictionary of Qur'anic Usage*. Leiden: Koninklijke Brill NV.
- Chittick, William. (1989). *Eschatology, Islamic Spirituality. Manifestation*. Londra: SCM Press.
- Cook, David. (2005). *Understanding Jihad*. Londra: University of California Press.
- DeLong-Bas, Natana. (2009). *The Five Pillars of Islam*. Oxford: Oxford University Press.
- Gauss, James F. (2009). *Islam & Christianity: A Revealing Contrast*. Alachua: Bridge Logos.
- Glassé, Cyril. (2002). *The New Encyclopedia of Islam*. Londra: AltaMira Press.
- Gulley, Norman. (2003). A Biblical Evaluation of Islamic and Catholic Soteriology. *Journal of the Adventist Theological Society* 2, no. 14.
- Harcet, Marjana. (2014). Perceptions of Islamic Soteriology and Its Interpretations. *Journal for the Study of Religions and Ideologies* 13, no. 38, 39-56.
- Hussain, Musharraf. (2012). *The Five Pillars of Islam*. Leicestershire: Kube Publishing LTD.
- Kheirabadi, Masoud. (2004). *Religions of the World: Islam*. Chelsea: Chelsea House Publishers.
- Leaman, Oliver. (2006). *The Qur'an: An Encyclopedia*. New York: Routledge.
- Ma'sumian, Farnaz. (1995). *Life after Death; a Study of the Afterlife in the World Religions*. Rockport: Oneword.
- Murray, Julie. (2012). *Ramadan*. Minnesota: ABDO Publishing Company.

-
- Nakata, Hassan Ko. (2006). The Border of Salvation. The Salvation of Non-Muslims in Islam. *Journal of the Interdisciplinary Study of Monotheistic Religions* 2.
- Penney, Sue. (1999). *Islam*. Londra: Heinemann.
- Rhodes, Ron. (2007). *The 10 Things You Need to Know About Islam*. Oregon: Harvest House Publishers, 2007.
- Schirmacher, Christine. (2008). *The Islamic View of Major Christian Teachings*. Bonn: Culture and Science.
- Tahir-Ul-qadri. (2003). *The Awayted Imam*. Lahore: Minhaj-ul-Quran Publication.
- Waines, David. (2003). *An Introduction to Islam*. Cambridge: Press Syndicate of the University of Cambridge.